

GÄSTKRÖNIKA

Olin Wikman: Ensamheten kan inte effektiviseras bort

MONIKA OLIN WIKMAN

"Det är skönt att bli gammal. Att vara ung är för djävligt" är ett välkänt citat från 1907 av författaren Hjalmar Söderberg.

Hjalmar Söderberg talade också om själens obotliga ensamhet. På den tiden dog de flesta mycket tidigare än idag. Nu får många leva långa liv som kan vara sköna. Men när kroppen inte längre fungerar måste man sannerligen vara stark. Och ensam

brukar inte vara stark. Den upplevda ensamheten bland äldre är ett problem. Det är bra att pensionärsorganisationerna fått pengar för att hjälpa till att bryta ensamhet.

Frågan om äldres villkor framöver handlar också om politik och prioriteringar. SPF Seniorerna i Skåne ordnade en konferens "Det nya åldrandet" för ledamöter i de kommunala pensionärsråden som är till för dialog med kommunledningen. Niclas Johansson från SKL, Sveriges kommuner och landsting, berättade om stora utmaningar för kommunerna vad gäller välfärden.

Hur ska finansieringen klaras? Allmänt behövs stora investeringar i kommunerna genom rekordsnabb befolkningstillväxt och behov att upprusta skolor och äldreboenden. En konjunktur som vänder neråt påverkar i sig sysselsättningen negativt. Färre kommer att få försörja fler när andelen äldre ökar. Intäkterna kommer inte att öka i samma takt som behoven.

Kommer det att finnas personal? Bristen på arbetskraft kommer att bli än mer påtaglig inom offentlig sektor. Nästan all arbetskraft som kan beräknas tillkomma fram till år 2025 skulle behövas inom vård, skola och omsorg om man ska upprätthålla nuvarande kvalitet.

Det är ju inte möjligt. En höjd pensionsålder skulle bidra till ökad sysselsättning. Och äldreomsorgen skulle knappast klara sig utan utrikes födda. Vi möter många utrikes födda inom sjukvården, läkare, sjuksköterskor, undersköterskor. Sedan 2005 har antalet sysselsatta födda utomlands ökat med 80 procent. Motsvarande siffra för inrikes födda är 4 procent.

Kan man effektivisera? Välfärdstekniken ses som en frälsarkrans. Kameror som övervakar, sensorer som känner av, hjälpmedel för att kunna äta själv, duscha och röra sig bättre ökar självständigheten. Och kan spara personal. Men ensamheten? Många äldre har stor glädje av sociala media som inte fanns på Hjalmar Söderbergs tid. Robotkatter, videoutflykter i hembygden, en vän i robotform som är programmerad för ömsesidig omtanke, det kanske inte är så tokigt. Men denna utveckling behöver tid och vi behöver vänja oss.

De handfasta frågorna måste upp på dagordningen bland annat i pensionärsråden. För själens ensamhet behöver vi oförändrat närhet till människor. Och vi behöver fler berättelser om hur det är att vara gammal idag, om det sköna och om det svåra. Författare efterlys.

"Bristen på arbetskraft kommer att bli än mer påtaglig inom offentlig sektor."

4/12-18

MONIKA OLIN WIKMAN
Samhällsdebattör bosatt på
Österlen